

ВТРАТИ НАУКИ

УДК 929

[https://doi.org/10.18524/2303-9914.2024.2\(45\).318048](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2024.2(45).318048)

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
геолого-географічний факультет,
кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру,
Шампанський провулок 2, м. Одеса, 65058, Україна

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА СТЕПАНА ПАВЛОВИЧА ПОЗНЯКА

02.10.2024 року перервалось життя відомого в усьому світі українського вченого, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Позняка Степана Павловича. 25 років трудового життя, становлення як науковця Степана Позняка пов'язані з Одеським університетом імені І. І. Мечникова, в якому вчений пройшов шлях від аспіранта до доктора географічних наук. Світла пам'ять про Степана Павловича назавжди залишиться в серцях чисельних учнів, колег та наукової спільноти.

Ключові слова: Степан Павлович Позняк, видатний учений-ґрунтознавець, учитель, особистість.

2 жовтня 2024 року пішов із життя видатний Учений, Географ, Грунтознавець, засновник і керівник Львівської наукової школи генетичного ґрунтознавства, Учитель великої плеяди студентів і науковців Одеського університету імені І.І. Мечникова та Львівського національного університету імені Івана Франка, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор географічних наук – **Степан Павлович Позняк**.

Степан Позняк народився 2 липня 1943 року в селищі Олесько Львівської області. В 1950 році пішов до школи, після закінчення якої у 1960 році вступив до технічного училища за спеціальністю токарь по металу. Після завершення навчання в училищі працював на заводі. Проте любов до географії, яку мав зі шкільних років та мрія вступити на географічний факультет Львівського університету спонукала майбутнього ученого спробувати вступити в університет. І у 1961 році він вступає на географічний факультет Львівського університету імені Івана Франка.

Після закінчення навчання в університеті був скерований на роботу інженером геоморфологічної партії науково-дослідного сектора Львівського університету. З 1967 року – старший інженер ґрунтознавчої експедиції. Цього ж року приймав участь у великомасштабних ґрунтових обстеженнях у Північно-Казахстанській області Казахстану, де і познайомився з І.М. Гоголевим, майбутнім керівником його наукових робіт. В 1969 році Степан Позняк переїздить до Одеси та вступає до аспірантури.

В Одеському університеті, де Степан Павлович пропрацював 25 років, відбулося його становлення як Науковця, знаного географа і ґрунтознавця, де він пройшов шлях від аспіранта до доктора географічних наук. Розпочався «одеський період» вченого зі вступу до аспірантури Одеського університету імені І.І. Мечникова у 1969 році. У 1975 році під керівництвом І.М. Гоголева успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Зміна властивостей південних чорноземів Правобережної України під впливом зрошення». Впродовж Одеського періоду та і після переїзду до Львова вчений приділяв чи не найбільшу увагу дослідженню чорноземних ґрунтів. За матеріалами багаторічних досліджень у 1992 році Степан Павлович успішно захистив докторську дисертацію «Сучасні процеси в чорноземах теплої і помірної фації південного заходу України, зрошуваних низькомінералізованими водами».

У вересні 1993 року доктора наук С.П. Позняка на конкурсній основі було обрано завідувачем кафедри географії ґрунтів Львівського державного (нині національного) університету імені Івана Франка, де пройшов найбільш плідний період його наукової діяльності. Вчений нагороджений знаком «Відмінник освіти України», Золотою відзнакою Польського товариства ґрунтознавців, є лауреатом нагороди Ярослава Мудрого АН Вищої школи України, має звання «Почесний доктор Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського», почесний член Українського товариства ґрунтознавців і агрохіміків, був Головою Львівського відділення Україн-

ського товариства ґрунтознавців і агрохіміків, почесним членом Українського географічного товариства, членом Міжнародного товариства ґрунтознавців і Європейського товариства з охорони ґрунтів.

Професор Степан Позняк 27 років очолював кафедру ґрунтознавства і географії ґрунтів ЛНУ імені Івана Франка, сформував Львівську наукову школу генетичного ґрунтознавства, проте ніколи не поривав зв'язки зі своїми одеськими колегами та учнями. Під науковим керівництвом Степана Павловича було захищено 9 докторських та 21 кандидатських дисертацій, серед яких і дисертаційні дослідження його одеських учнів – Тортика М. Й., Михайлюка В. І., Тригуб В. І.

У творчому доробку Степана Павловича Позняка майже 400 опублікованих наукових праць, у тому числі 26 монографій та 5 навчальних посібників, серед яких: «Картографування ґрунтового покриву» (2003), «Класифікація ґрунтів України» (2005), «Чинники ґрунтоутворення» (2007), «Правова охорона ґрунтів України» (2008), «Актуальні проблеми ґрунтознавства і географії ґрунтів» (2017), «Ґрунти Львівської області: колективна монографія (2019), «Соціальне ґрунтознавство» (2021); започатковані серії видань «Ґрунти України» (1998) та «Українські ґрунтознавці» (2009), інші наукові видання, серед яких є праці у співавторстві з одеськими колегами та учнями. Вченим написаний також і перший україномовний підручник «Ґрунтознавство і географія ґрунтів» у 2 томах (2010).

За 25-річний період роботи в Одеському університеті і 31-річний – у Львівському, Степан Павлович проявив себе як цілеспрямована особистість з високими моральними цінностями. Високий рівень знань, відданість улюбленій справі, вміння працювати з людьми та інші позитивні риси Степана Павловича дозволяють назвати його провідним Ученим сучасності, видатним Ґрунтознавцем, Учителем.

Світла пам'ять про Степана Павловича назавжди залишиться в пам'яті чисьельних учнів, колег, науковців.

Колектив кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру та ПНДЛ – 4, співробітники геолого-географічного факультету і Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Odesa I. I. Mechnikov National University
Department of Geography of Ukraine, Soil Science and Land Cadastre
2 Shampanskyi Ln, Odesa, 65015, Ukraine,
grunt.ggf@onu.edu.ua

IN BRIGHT MEMORY OF STEPAN PAVLOVYCH POZNYAK

On 02.10.2024, the life of Stepan Poznyak, a world-famous Ukrainian scientist, Professor, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, was interrupted. 25 years of working life, becoming a scientist Stepan Poznyak connected with Odesa I. I. Mechnikov State University, where the scientist went from a post-graduate student to a Doctor of Geographical Sciences. Bright memory of Stepan Pavlovych will forever remain in the hearts of numerous students, colleagues and the scientific community.

Keywords: Stepan Pavlovych Poznyak, outstanding soil scientist, teacher, personality.